

Таким чином, проведений аналіз фінансового стану «Корум Дружківський машинобудівний завод» за досліджуваний період в умовах зовнішнього середовища, що швидко змінюється, дає змогу зробити висновок про те, що кризова ситуація спостерігалася у 2014 р., проте вже в 2015 р. підприємству вдалося вийти на показники рівня 2013 р.

Література:

1. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.corum.com>

Pet'ko S.M.

Master in International Business Economics and Management (Kyiv)

INTEGRATION COMPONENT OF ASIAN-PACIFIC REGION DEVELOPMENT (ON EXAMPLE APEC)

Петько С.М.

Магістр міжнародної економіки та менеджменту (м. Київ)

ІНТЕГРАЦІЙНИЙ КОМПОНЕНТ РОЗВИТКУ АЗІЙСЬКО-ТИХООКЕАНСЬКОГО РЕГІОНУ (на прикладі АТЕС)

The article analyzes the integration processes that takes place in Asia-Pacific region on example APEC. The author describes the activity of APEC Forum on the modern stage of region development and considers the organizational structure of APEC and TNK role in the economies development of the association.

Key words: integration, transnational corporation, globalization, forum APEC, investments.

У статті проводиться дослідження інтеграційних процесів, які мають місце в Азійсько-Тихоокеанському регіоні на прикладі АТЕС. Описано діяльність Форуму АТЕС на сучасному етапі розвитку регіону. Розглянуто організаційну структуру АТЕС та роль ТНК у розвитку економік країн-членів об'єднання.

Ключові слова: інтеграція, ТНК, глобалізація, форум АТЕС, інвестиції.

Посилення економічної взаємозалежності національних економік на різних рівнях стало імперативом сучасних міжнародних відносин, що доводить про те, що економіка однієї країни не може бути «замкнутою» у вузьких національних рамках. З появою глобалізаційних процесів на всіх рівнях економічного розвитку, національна економіка країни починає інтегруватися в світову глобальну економічну систему і стає взаємозалежною з економіками інших країн. Національна економіка країни повинна досить активно приймати участь у міжнародному поділі праці, спираючись на переваги економічної інтеграції. Але необхідно зауважити, що після того як усі національні господарства різних країн світу інтегрувалися і утворили єдину глобальну економіку, вони отримали як переваги, так і недоліки для своїх національних господарств. Прикладом може слугувати те, що якщо в одній провідній країні світу виникає економічна криза, спад, депресія – то все це перекидається на інші країни, які теж можуть дуже сильно постраждати від цих явищ.

Заслуговує на увагу більш детальний розгляд стрімкого розвитку Азійсько-Тихоокеанського регіону, який привертає увагу економістів та дослідників. Азійсько-Тихоокеанський регіон – унікальний конгломерат держав, який є досить неоднорідним з точки зору економічного, культурного та політичного розвитку. Причому, географічно досліджуваний регіон включає найбільші світові економіки: США, Китаю, Японії, Південної Кореї, поряд з якими функціонують найбідніші економіки таких країн як Лаос, Таїланд, Папуа–Нова Гвінея. У кінці 20 століття Азійсько-Тихоокеанський регіон перетворився на глобальний фінансовий центр. Через регіон проходить велика частина світових торгівельних шляхів, саме в досліджуваному регіоні знаходяться найпотужніші світові виробничі потужності, значні запаси природних ресурсів, зосереджена найбільша частина населення планети. Також слід додати, що в Азійсько-Тихоокеанському регіоні утворилися нові фінансові центри, які відіграють велику роль в економічному житті багатьох азійських країн. Такі території як Гонконг та Сінгапур стали глобальними офшорними та фінансовими центрами, через які проходять величезні обсяги глобальних фінансових потоків, та складають конкуренцію таким європейським офшорним центрам, як Ліхтенштейн, Люксембург, Швейцарія, Андора, Гібралтар, Мальта та ін.

АТЕС (Азіатсько-Тихоокеанське економічне співробітництво) – форум, створений 1989 р., що об'єднав 21 країну та території Азійсько-Тихоокеанського регіону. АТЕС є третім за величиною центром економічної інтеграції, його членами стали: В'єтнам, Австралія, Бруней, Гонконг (економічна територія), Канада, КНР, Південна Корея, Малайзія, Перу, Сінгапур, Папуа–Нову Гвінея, Росія, Індонезія, Мексика, Нова Зеландія, Таїланд, Японія, США, Чилі, Філіпіни, Тайвань [8]. АТЕС значно поступається ЄС стосовно конкретної реалізації ідеї формування регіональної зони вільної торгівлі, але в рамках АТЕС діє велика кількість субрегіональних угруповань.

Стосовно ступеня дослідження проблеми міжнародної економічної інтеграції, її специфіки в країнах, що розвиваються, а також стосовно окремих аспектів діяльності інтеграційних угруповань в АТЕС та інших регіонах світу, знайшли своє віддзеркалення у низці праць зарубіжних та вітчизняних вчених (Дж. Равенхіл, Дж. Маккей, Ю. Ванаді, І. Ямазава, Г.М. Костюніна, В.Н. Харламова, Ю.В. Шишкова, Л.В. Шкваря, Д.Г. Лук'яненко, О.М. Мозгового та ін [1; 2; 3; 5; 7; 9; 10; 11; 12]).

Цілі діяльності Форуму АТЕС окреслено в Сеульській декларації (1991): 1) сприяння економічного зросту економік регіона (країн та територій членів Форуму: Тайваню та Гонконгу); 2) розвиток та зміцнення відкритої багатосторонньої торгівельної системи в Азійсько-Тихоокеанському регіоні; 3) заохочення взаємної торгівлі товарами, послугами та інвестиціями; 4) скорочення обмежень стосовно взаємної торгівлі у відповідності з нормами СОТ [4].

Сеульська декларація встановила прихильність економік країн-членів досягненню вільної торгівлі та регіональному економічному співробітництву на основі принципу «відкритого регіоналізму». АТЕС постійно підкреслює, що він є економічним а не політичним форумом, в якому лише неформально обговорюються проблеми регіонального економічного співробітництва з ціллю лібералізації торгівлі та інвестицій, економічного розвитку економік країн-членів об'єднання. Форум не є ні інституціональною структурою ні інструментом переговорного процесу так як в силу інтеграції економік країн-членів до даного об'єднання був принцип взаємного «консенсусу».

Звернемо увагу на те, що часто Форум АТЕС порівнюють із регіональними угруповуваннями. Але наголосимо, що АТЕС характеризується ринковою інтеграцією а не інституційним компонентом, тому що угруповання включає в себе економіки з чотирма диференційованими системами, які орієнтовані на зовнішньоекономічні зв'язки. Відмінність Форуму АТЕС від інших інтеграційних об'єднань полягає в наступному: 1) Форум має децентралізовану організаційну структуру; 2) до сьогодні щорічні саміти глав держав та урядів країн членів АТЕС проходять у неформальному форматі.

У свою чергу, поєднання сильних інтегруючих та дезінтегруючих факторів в Азійсько-Тихоокеанському регіоні спричинило істотні особливості інтеграційних тенденцій на відміну від економічної інтеграції в ЄС. Основними факторами інтеграції АТЕС стали: 1) динаміка економічного розвитку, 2) зростання економічної взаємозалежності, 3) прагнення протистояти зростанню впливу ЄС. Слід додати, що в Азійсько-Тихоокеанському регіоні існує значна кількість дезінтегруючих факторів: 1) велика економічна, політична, соціально-культурна диференціація країн, 2) відсутність єдиної загальнорегіональної ідеї, 3) відсутність єдиної валюти, 3) різні політичні ідеї та цілі участі в даному регіональному блоці.

Отже, зважаючи на дискусійність та різноплановість розгляду АТЕС, вважаємо, що АТЕС є прикладом ефективної діяльності стосовно розвитку торгівлі між країнами, які є конкурентами на ринках. В АТЕС розроблено більш ніж 30 різних проектів, майже в усіх галузях економіки. Найбільшим направленням співпраці є спрощення умов торгівельних процедур. Тоді як, лібералізація інвестиційного клімату та торгівлі виступають пріоритетним напрямком роботи АТЕС та діяльності Комітету по торгівлі й інвестиціям (КТІ), який став головним органом для всій діяльності АТЕС у цих галузях.

Причому, головною особливістю АТЕС став розвиток інтеграційних процесів через провідну роль ТНК, які створюють основу міждержавного співробітництва. Прямі іноземні інвестиції, які йдуть переважно з США, Китаю, Японії, Південної Кореї, стимулюють

внутрішньофірмову торгівлю, а також створюють єдиний виробничий ланцюг – від досліджень із створення нового продукту до виробництва, збірки та продажу кінцевого продукту.

Наголосимо, що прямі іноземні інвестиції (ПІІ) відіграли одну з найважливіших ролей у динаміці економічного розвитку та формуванні інтеграційного середовища в Азійсько-Тихоокеанському регіоні. Так, в 1960-х рр. американські та японські інвестиції йшли в трудомісткі галузі Південної Кореї, Сінгапуру, Тайваню, Гонконгу. З надзвичайно стрімким економічним розвитком цих країн та територій, виробництво перемістилося у менш розвинуті країни (Філіпіни, Малайзію, Індонезію), де витрати були нижчими. Уся увага перемістилася від трудомістких до капіталомістких галузей на основі зниження відносних переваг на трудові витрати та підвищення обмінних курсів валют. Якщо в 1950-ті рр. головним інвестором японської економіки були США, то в 1960-х рр. для нових індустріальних країн Азії першої хвилі ними стали Японія та США [12, с. 27]. Японські інвестиції в економіки азійських нових індустріальних країн вплинули на зміну характеру регіонального розподілу праці – від вертикального до горизонтального. Таким чином, інтенсифікація та збільшення внутрішньофірмового товарообороту в загальній зовнішній торгівлі країн Азійсько-Тихоокеанського регіону пов'язані з інтенсифікацією американських та японських інвестицій, які проявляються у високій частці внутрішньофірмової торгівлі. Усе це зумовило широке поширення мікроекономічної інтеграції на регіональному рівні в межах Форуму АТЕС, де йде процес створення зони вільної торгівлі та інвестицій. Вивчення корпоративної інтеграції в країнах АТЕС дозволить вивчити досвід конвергенції держав, яка полягає не лише на формальних домовленостях, а й у взаємному переплетенні господарств окремих країн.

Азійсько-Тихоокеанський регіон відрізняється від інших диференціацією країн, що свідчить про складність прийняття сумісних рішень стосовно рішення проблем у межах інтеграційного угруповання, що об'єднує країни з досить різним рівнем економічного розвитку. Для цього потрібні багатосторонні рамки та двосторонні угоди, щоб максимально чітко враховувати різні інтереси та можливості розвинутих країн та країн, що розвиваються. Так, у 1980–1990-х рр. під час поглиблення господарської інтернаціоналізації та транснаціоналізації велике місце займали інтенсивні інтеграційні процеси в регіоні АТЕС. Політика тихоокеанської інтеграції розглядає регіональні угруповання як елементи економічної глобалізації, що дає змогу країнам Азійсько-Тихоокеанського регіону знімати обмеження на переміщення факторів виробництва, проводити політику торгівельної лібералізації між країнами, стимулювати внутрішньорегіональні економічні зв'язки. Інтеграційні процеси в організаціях АТЕС відбуваються завдяки допомозі ТНК, що створює підґрунтя для міждержавного співробітництва. Все це вилилося у створення недержавних регіональних економічних організацій – Тихоокеанської економічної ради (створена у 1967 р.) та Ради Тихоокеанського економічного співробітництва (1980 р.), які в повній мірі визначили створення самого АТЕС. Іntenсифікація та збільшення показників внутрішньорегіонального товарообороту в загальній зовнішній торгівлі країн Азійсько-Тихоокеанського регіону пов'язані, в першу чергу, з інтенсифікацією японських та американських ПІІ, які виявляються у високій частці внутрішньофірмової торгівлі. Це забезпечило широкий розвиток мікроекономічної інтеграції як на регіональному рівні (форум АТЕС), так і на субрегіональному рівні (Північно-Східна Азія).

Трансформація АТЕС в зону вільної торгівлі є дуже проблематичною, так як на це впливають як об'єктивні так і суб'єктивні фактори. Тим не менше, інтенсивне зростання економічної взаємозалежності та співробітництва економік країн-членів об'єднання за останнє десятиліття продемонстрували надію на досягнення Богорських цілей.

Організаційна структура АТЕС має децентралізований характер. Кожна країна-член об'єднання головує в АТЕС протягом усього терміну надання головування (1 рік), а її лідер є головою Форуму, який очолює зустрічі лідерів країн-членів, міністрів, груп АТЕС стосовно

проблематики стандартів і відповідності, митних процедур, малого та середнього бізнесу. В інших робочих органах Форуму представники обираються на основі принципів «консенсусу» [4].

Отже, можна зробити висновок, що інтеграційні процеси, які проходять в азійсько-тихоокеанському регіоні мають великий вплив на його розвиток – АТЕС цьому є яскравим прикладом. В інтеграційному об'єднанні АТЕС разом з економіками високорозвинутих країн функціонують економіки менш розвинутих, що є результатом глобалізаційних процесів, які торкнулися досліджуваного регіону. Зазначимо, що ТНК відіграють величезну роль у розвитку економік країн-членів АТЕС. У таких країнах як Китай, США та Японія, зосереджені найбільші фінансові та нефінансові корпорації в світі. За останні п'ять років, китайські фінансові корпорації вийшли в світові лідери та займають перші сходинки в світовому рейтингу найбільших корпорацій світу. Завдяки стрімкого розвитку економіки Китаю, корпоративний сектор почав відігравати все більшу і більшу роль в економіці країни.

Література:

1. Костюнина Г.М. Азиатско-Тихоокеанская экономическая интеграция / Г.М. Костюнина. – М. : РОССПЭН, 2002. – 207 с.
2. Лук'яненко Д.Г. Глобальна економічна інтеграція: [монографія] / Д.Г. Лук'яненко. – К. : ТОВ «Національний підручник», 2008. – 220 с.
3. Мозговий О.М. Міжнародні фінанси: навчальний посібник (з грифом МОН) / за заг.ред. О.М.Мозгового. – К. : КНЕУ, 2005. – 504 с.
4. Фролов В.В. Россия и Форум Азиатско-Тихоокеанское Экономическое Сотрудничество [Електронний ресурс] / В.В.Фролов. – Режим доступу : <http://www.google.com.ua/url?url=http://federalbook.ru/files/FS/Soderjanie/FS->
5. Харламова В.Н. Международная экономическая интеграция: учеб. пособие / В.Н.Харламова. – М. : Анкил, 2002. – 175 с.
6. Шишков Ю.В. Интернационализация производства – новый этап развития мировой экономики / Ю.В. Шишков. – М. : ИМЭМОРАН, 2009. – 92 с.
7. Шкваря Л.В. Международная экономическая интеграция в мировом хозяйстве: учеб. пособие / Л.В. Шкваря. – М. : ИНФРА-М, 2011. – 315 с.
8. Asia-Pacific Economic Cooperation. [Web site:]. Official site. – Access mode : <http://www.apec.org/About-Us/About-APEC/History.aspx>
9. McKay J.A. Renewed Vision for APEC: Meeting New Challenges & Grasping New opportunities / J.McKay. – Seoul: Korean Institute for International Economic Policy, 2005. – 151 p.
10. Ravenhill J. Understanding the New East Asian Regionalism / J.Ravenhill // Review of International Political Economy. – 2010. – Vol. 17. – No 2. – P. 173–177.
11. Wanandi J. Strategic Trends in East Asia / J. Wanandi // Regional Outlook Forum 2007. – Singapore : ISEAS, 2006. – P. 34–46.
12. Yamazawa I. Experiments in institutional reform in the post-crisis Indonesian economy: lessons and challenges for the new government / I.Yamazawa, K.: Imai. – Tokyo: Institute of Developing Economies, 2005. – 214 p.

Рысменная О.О.

assistant

National Metallurgical Academy of Ukraine

SYSTEM OF INDICATORS FOR RESEARCH OF EXTERNAL AND INTERNAL ENVIRONMENT IN HR STRATEGICAL MANAGEMENT

Письменная О.О.

асистент

Національна металургійна академія України

СИСТЕМА ПОКАЗНИКІВ ОЦІНКИ ЗОВНІШНЬОГО ТА ВНУТРІШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА В СТРАТЕГІЧНОМУ МЕНЕДЖМЕНТІ ПЕРСОНАЛУ

The article describes a system of factors for external and internal environment reaseaching during the strategic analysis in order to develop HR-strategy. The proposed system consists of four layers of analysis, allowing more fully evaluate the external conditions of the HR-activities and personnel management in the enterprise.

Keywords: *strategic analysis, human resource strategy, internal and external environment.*

В статті наведено систему факторів для оцінки зовнішнього та внутрішнього середовища при проведенні стратегічного аналізу з метою формування кадрової стратегії підприємства. Запропонована